

Міністерство освіти і науки України
Харківський торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету

ЗБІРНИК тез доповідей

Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції
«Особливості організації роботи закладів
туристичної та готельно-ресторанної індустрії в
умовах пандемії»

(Перший етап: 17 березня 2021 р., Харків, ХТЕК КНТЕУ, Україна)

2021

Міністерство освіти і науки України
Харківський торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ТУРИСТИЧНОЇ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ІНДУСТРІЇ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ»

(Перший етап: 17 березня 2021 р., м. Харків, ХТЕК КНТЕУ, Україна)

За загальною редакцією Л.О. Радченко

Збірник тез доповідей розміщено на сайті ХТЕК КНТЕУ <https://htek.com.ua/> у розділі «Архів конференцій» та проіндексовано в наукометричній базі даних Google Scholar

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ХТЕК КНТЕУ заборонено

Міністерство освіти і науки України
Харківський торговельно-економічний коледж Київського
національного торговельно-економічного університету
Харківський державний університет харчування та торгівлі
Yeniçağa Profesyonel Aşçılar Derneği (Туреччина)
Colledge (Нікосія, Кіпр)
Українська Школа Мистецтв у Парижі при посольстві України
у Франції (Париж, Франція)
HEC (Higher Educational Center) Faculty for International
Tourism and Hospitality Management (Монтенегро, Чорногорія)
Hotel Managent Academy (Pusa, India)
Kuhaeska Akademija, Hotel and Restaurant Consulting (Хорватія),
Taste of Peace (Ізраїль)
Dan Gourmet College (Ізраїль)

УДК 338.48:640.41

Р 15

Особливості організації роботи закладів туристичної та готельно-ресторанної індустрії в умовах пандемії: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Харків, 17 березня 2021 р.) / За загальною редакцією Л.О. Радченко. – Харків: Інтернет-видання ХТЕК КНТЕУ, 2021. – 188 с.

У збірнику тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції її авторами **розглянуто** та **виокремлено** важливі ідеї, підходи, досвід, практичні досягнення і проблеми сьогодення, що стосуються організації роботи закладів туристичної та готельно-ресторанної індустрії в умовах пандемії. **Обговорено** питання руйнівних наслідків загальносвітового карантину, який відчули на собі усі суб'єкти туристичної й готельно-ресторанної сфери. **Висловлено** свої думки і погляди щодо виживання бізнесу в період пандемії, недопущення банкрутства закладів туризму й гостинності. **Визначено** й **запропоновано** шляхи, перспективні напрями, механізми подолання і виходу з кризи закладів туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

Інтернет-видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, фахівців-практиків.

Тези друкуються в авторській редакції українською, російською, англійською, французькою, турецькою мовами.

Автори несуть повну відповідальність за зміст і достовірність наданих до збірника тез доповідей

3) встановлювати чіткі цілі і завдання, а також справедливі норми виробітку та оплати праці;

4) давати оцінку внеску співробітників в результати діяльності фірми;

5) давати можливості для зростання співробітників і розкриття їх потенціалу;

6) надавати всім рівні можливості при найманні і просуванні по службі, що обумовлюються тільки здібностями співробітників, їх результативністю і накопиченим досвідом;

7) компенсувати витрати зусиль співробітників на базі оцінки їх вкладу в результати, досягнуті фірмою, за допомогою підвищення заробітної плати і премій за результатами року;

8) давати співробітникам такі приклади поведінки, які спонукали б їх до єднання, щирості і чесності;

9) визнавати необхідність збалансованого способу життя, що охоплює сфери ділових, сімейних, особистих і групових інтересів.

Для багатьох підприємств сфери послуг робота у період пандемії – це прагнення «вижити» в сучасних умовах. Але необхідно пам'ятати, що найбільш складний та цінний ресурс кожного підприємства – це працівники. Багато хто з підприємств сфери послуг продовжують свою діяльність сьогодні саме завдяки зусиллям і самовідданій праці персоналу.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

Радченко Ю.М. – кандидат економічних наук, професор,
Заслужений машинобудівник України,
Радник секретаря апарату РНБО України
Київ, Україна

Щебликіна Т.А. – доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської філології
*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

В сучасних умовах розвиток малого і середнього підприємництва, а також можливість реалізації підприємницької ініціативи є одним з необхідних умов сталого розвитку країни.

Малий і середній бізнес відіграє важливу роль як в економічному, так і в соціальному плані, оскільки він дозволяє звести до мінімуму загрози економічній безпеці держави.

Особливі стратегії управління необхідні будь-якому підприємству, яке постраждало від кризи. Кризи можуть проявлятися у багатьох формах. Однією з них є пандемія коронавірусної інфекції «COVID-19».

Пандемія становить серйозну загрозу для людей, підприємств і економіки в усьому світі. Вона спричинили одну з найважчих криз української економіки за останні роки. Так, ВВП скоротився на 7,8%, а рівень Безробіття Швидко зріс з 8,9% до 9,3% [1]. Запровадження загальнонаціональній карантин негативно вплинув на малий та середній бізнес.

У той час як уряди країн роблять значні заходи по боротьбі з коронавірусів, компанії змушені оперативно пристосовуватися до мінливих потреб своїх співробітників, споживачів і постачальників, вирішуючи при цьому фінансові операційні проблеми. Сучасні ринкові умови змушують підприємства ще в більшій мірі акцентувати свою увагу на питаннях забезпечення конкурентоспроможності для підвищення ефективності бізнесу.

За більшістю показників у розвитку малого і середнього в Україні спостерігаються негативні тенденції. Частка сектора малого і середнього бізнесу у валовому внутрішньому продукті залишається вкрай низькою в порівнянні з зарубіжними країнами, а також малий і середній бізнес не сприяє зростанню доходів населення, формування середнього класу і зниження рівня безробіття, тобто не виконує тих основних соціальних функцій, які так важливі в забезпеченні економічної безпеки держави, і на сьогоднішній день, такі загрози економічній безпеці, як бідність, соціальна напруженість і безробіття для України залишаються актуальними. Пандемія COVID-19 погіршує ситуацію. Особливо сильно це позначиться на малому бізнесі, оскільки схеми

державної підтримки скорочуючи або припиняються. Згідно з аналізом МВФ, рівень банкрутств малих і середніх підприємств може збільшитися в три рази з 4% до пандемії до 12,0% [2].

Роль малих підприємств у забезпеченні сталого економічного розвитку і вирішенні поставлених перед країною соціально-економічних викликів очевидна, особливо в період посилення економічних труднощів, викликаних поширенням нової коронавірусної інфекції, тому підтримку суб'єктів МСП варто розглядати в якості одного з пріоритетів державної економічної політики.

У нинішніх кризових умовах необхідно створити ретельно продуману і науково обґрунтовану стратегію забезпечення економічної безпеки України в довгостроковій перспективі. Тому одним з головних факторів, що визначають стратегію забезпечення економічної безпеки економічної системи в умовах, накладених на бізнес вимушених обмежень, є стабільне і сталий розвиток малого і середнього бізнесу, що законодавчо закріплено в багатьох країнах світу.

За кордоном для підтримки малого та середнього бізнесу в умовах введених обмежень через пандемію нового коронавіруса введені такі заходи.

В Китаї. Підприємства малого і середнього бізнесу звільнені від сплати податків терміном до трьох місяців, а також відкладений повернення відсотків по кредитах. Знижено вимоги до кредитних організацій за нормами обов'язкового резервування з метою збільшення ліквідності в країні.

В Японії. Державою розроблений механізм пільгового кредитування суб'єктів малого та середнього бізнесу. Встановлено спеціальні умови кредитування малого і середнього бізнесу: в перші три роки процентна ставка знижується на 0,9% (для організацій, продажі яких скоротилися більш, ніж на 5%), а також спеціальна система субсидованих процентних платежів для тих, хто користувався особливим кредитуванням (для малого бізнесу – скорочення продажів більш ніж на 15%, для середнього бізнесу – скорочення продажів більш ніж на 20%). Відстрочка платежу може складати до п'яти років [3].

Владою Іспанії введений шестимісячний мораторій на податки для малого і середнього бізнесу та самозайнятих. Компаніям скорочений на 75% внесок на соціальне забезпечення. При цьому, організації в яких працює менше 50 працівників, повністю звільняються від даного внеску.

Самозайняті особи та підприємці в Німеччині з співробітниками до п'яти осіб отримали екстрену фінансову допомогу в сукупному розмірі до 14 тис євро. Для організацій зі штатом співробітників до десяти осіб виділили з федерального бюджету до 15 тис євро.

Крім того, федеральний Уряд виділив 40 млрд євро для самозайнятих і малих фірм (приблизно 10 млрд євро), у вигляді прямих субсидій підприємствам і мікропідприємствам, що складається з однієї особи, а 30 млрд євро надали у вигляді пільгових кредитів [4].

Серед заходів підтримки малого середнього бізнесу уряд Великобританії варто виділити організацію виплат самозайнятою людям, які зазнали збитків в умовах пандемії, оподаткованого гранту в розмірі 80% від їх середньомісячної прибутку за останні три роки (але не більше 2500 фунтів стерлінгів на місяць). Таким чином уряд покриває ту ж суму доходу для працюючого не по найму людини, як і для звільнених співробітників, які також отримують грант в розмірі 80%. При цьому зазначені гранти оподатковуються, який має бути внесений до податкової декларації до січня 2022 р. [5].

Розвиток малого і середнього бізнесу є фактором, який сприяє підвищенню економічної безпеки країни. Можна запропонувати ряд антикризових заходів, які будуть сприяти реалізації даної дуже важливою соціально-економічної задачі.

Особливу увагу слід приділити сталого розвитку малого і середнього бізнесу, яке сьогодні має вирішальне значення у вирішенні складних соціально-економічних проблем, що виникають в умовах світової економічної кризи. Дана стійкість доповнюється залученням в підприємницький сектор значної частини безробітних, перепідготовкою грошової і бюджетної політики, а також стимулюванням розвитку реального сектора економіки. Доступ до фінансових

ресурсів є одним з основних факторів «виживання» малого та середнього бізнесу в період введення обмежувальних заходів.

Український уряд відреагував на шок рядом антикризових заходів, спрямованих на допомогу насамперед малим і середнім підприємствам, а саме: врегулювання дистанційної роботи, впровадження виплат з часткового безробіття на період карантину, зниження процентної ставки НБУ та розгортання програм доступного кредитування.

Органи місцевого самоврядування можуть також допомогти малому та середньому бізнесу. По-перше, створити торговельні майданчики онлайн, де підприємці можуть пропонувати власну продукцію покупцям. По-друге, органи місцевого самоврядування можуть допомогти місцевим підприємцям засобами індивідуального захисту (масками, дезінфікуючими засобами). По-третє, через звільнення від сплати місцевих податків і зборів та плати за оренду комунального майна. По-четверте, проведення акцій «купуй місцеве». Важливо, щоб в умовах карантину громадяни купували продукцію місцевих виробників. Таким чином, громада може підтримати власних підприємців, а орган місцевого самоврядування в цьому сенсі може виконувати роль комунікатора. П'яте, належне інформування підприємців про карантин та COVID-19. По-шосте, адресна допомога соціально незахищеним верствам населення у вигляді продуктивних наборів і товарів повсякденного споживання.

За результатами аналізу українських і зарубіжних заходів підтримки малого та середнього бізнесу в умовах поширення коронавірусної інфекції можна зробити висновок, що заходи, що застосовуються за кордоном, являються досить різноманітними. Так, в азіатських країнах, таких як Китай, Японія, Республіка Корея зроблений упор на механізм пільгового кредитування суб'єктів малого та середнього бізнесу, а також на його звільнення від кредитних зобов'язань, в той час як в країнах Європейського союзу зроблений упор на звільнення суб'єктів малого і середнього бізнесу від податкових зобов'язань, а також на фінансову допомогу та субсидії. В Україні також реалізується як механізм пільгового кредитування суб'єктів малого та

середнього бізнесу, так і субсидування, проте ці заходи мають певні недоліки і потребують доопрацювання.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України, методологія МОП. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2011/12/metod.htm
2. Global Economic Prospects. June 2020 //World Bank. URL: <http://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>
3. Заболоцкая В.В., Хут Н.А. Сравнительный анализ мер государственной поддержки малого и среднего бизнеса // *Теория и практика общественного развития*. 2015. Т. 10. №11. С. 46-49.
4. Луцкая Е.Е. Стратегия преодоления кризиса COVID 19 в США и ЕС // *Социальные и гуманитарные науки: Отечественная и зарубежная литература*. Сер. 2, Экономика: Реферативный журнал. 2020. Т. 4. №11. С. 44-50.
5. Симэн Е., Шершешева М.Ю. Государственная политика КНР в отношении китайских малых и средних предприятий в условиях COVID 19 // *Государственное управление. Электронный вестник*. 2020. №79. С. 25-49.

COVID-РЕГУЛЮВАННЯ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Россіхін В.В. – доктор юридичних наук, професор,
дійсний член (академік) Європейської академії
природничих наук, **Заслужений працівник
освіти України**, проректор з інноваційно-корпоративної
роботи та адміністрування

Харківський національний університет радіоелектроніки

Россіхіна Г.В. – доктор юридичних наук, професор,
дійсний член (академік) Європейської академії
природничих наук, професор кафедри державно-правових дисциплін

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Трубчанін А.І. – хірург хірургічного відділення №1
Комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна
багатопрофільна лікарня № 17» Харківської міської ради
Харків, Україна

За даними Центру громадського здоров'я, станом на 02 квітня 2021 р. в Україні зафіксовано добовий антирекорд – 19 893 нових підтверджених випадків коронавірусної хвороби COVID-19 (з них дітей – 834, медпрацівників – 484). Кількість активних хворих – 344 581 особа. Всього з початку пандемії